

الحمد لله

آثار و پیامدهای ویروس کرونا و بیماری کووید-۱۹ بر بخش کشاورزی

ارائه کننده

فاطمه پاسبان

تیرماه ۱۴۰۰

طرح مساله

در پایان ماه دسامبر سال میلادی ۲۰۱۹ مسؤولان سلامت عمومی چین به سازمان جهانی بهداشت اعلام کردند که ویروس جدید و ناشناخته‌ای باعث نوعی بیماری با علائمی شبیه به ذات‌الریه در شهر ووهان شده است. آن‌ها فوراً تشخیص دادند که این ویروس از خانواده‌ی ویروس کرونا است. این ویروس با نام علمی کووید-۱۹ معرفی گردید. در ایران رسماً در تاریخ ۲۹ بهمن ۱۳۹۸ تأیید ویروس کرونا در ایران با ابتلای دو شهروند قمی اعلام شد. با توجه به شیوع ویروس کووید-۱۹ در جهان و ایران که به دنبال آن از دست دادن جان عده‌ای را به دنبال داشته است، از ابعاد اقتصادی نیز با خساراتی همراه است. پیش‌بینی شده است که کروناویروس می‌تواند برای اقتصاد جهانی ۱.۱ میلیارد دلار درآمد از دست رفته را به همراه داشته باشد. به طور یقین این بیماری بر فعالیتهای مختلف اقتصادی تأثیرگذار خواهد بود و بخش کشاورزی مستثنی نخواهد بود. به نظر می‌رسد در صورتی که مدیریتی جدی و پیشگیرانه نباشد آسیب‌هایی که ویروس کووید-۱۹ به اقتصاد کشور و بخش کشاورزی وارد می‌نماید، قابل جبران در کوتاه مدت نباشد.

سوال : بخش کشاورزی و روستایی چگونه از ویروس کووید-۱۹ متاثر می‌شوند؟ برای مدیریت پیامدهای نامطلوب چه باید کرد؟

**همه شواهد موجود حاکی از آن است که در شرایط کنونی همه‌گیری،
بخش کشاورزی و غذا در معرض خطر و تهدید جدی است.**

اهمیت موضوع

- ۱- پیش‌بینی افزایش جمعیت جهان در سال ۲۰۵۰ به ۹/۷ میلیارد نفر و نیاز به افزایش ۶۰ درصد غذا
- ۲- در سال ۲۰۲۰ نزدیک به ۶۹۰ میلیون نفر (۹/۸ درصد از جمعیت جهان) گرسنه هستند، که در مدت پنج سال تقریباً ۶۰ میلیون نفر افزایش داشته است.
- ۳- پیش‌بینی شده با گرم شدن هوا و تغییر در الگوی بارش، احتمال کاهش غذای جهانی به میزان ۱۰ درصد در سال ۲۰۳۰ میلادی و بیشتر از ۲۰ درصد در سال ۲۰۵۰ میلادی وجود دارد.
- ۴- پیش‌بینی می‌شود به دلیل تغییر در الگوی بارش، قیمت غذا در جهان بین ۳ تا ۸۴ درصد در سال ۲۰۵۰ افزایش یابد.
- ۵- با وقوع بحران‌های مختلف به خصوص از نوع همه‌گیری (پاندومی) همانند کووید ۱۹، امنیت غذایی به خطر می‌افتد. «برنامه جهانی غذا» برآورد می‌کند که تا پایان سال ۲۰۲۰ میلادی، حدود ۱۳۰ میلیون نفر دیگر در شرایط بحرانی و اضطراری غذا (ناامنی غذایی) قرار خواهند گرفت.
- ۶- پیش‌بینی می‌شود تجارت گوشت مرغ برای سال ۲۰۲۰ میلادی، حدود ۱/۵ (یک و نیم) درصد نسبت به سال گذشته با توجه به تاثیر منفی شیوع ویروس کووید ۱۹ بر اقتصاد جهانی، کاهش یابد.
- ۷- بر اساس پیش‌بینی صندوق بین‌المللی پول، به دلیل کاهش رشد اقتصاد جهانی در سال ۲۰۲۰ قیمت گوشت بین ۷ تا ۱۸ درصد و قیمت لبنیات بین ۴ تا ۷ درصد کاهش خواهد داشت.
- ۸- بر اساس مطالعات و شبیه سازی پیامدهای کووید-۱۹ بیکاری، کاهش تجارت، پایین آمدن قیمت نفت و تولید اتفاق افتاده است. با استفاده از یک مدل تعادل عمومی قابل محاسبه، تخمین زده شده که تولید ناخالص داخلی جهانی ۷.۲ درصد و قیمت غلات حدود ۹ درصد کاهش دارد و تعداد افراد ناامن در غذا در سال ۲۰۲۰ می‌تواند ۲۱۱ میلیون نفر افزایش یابد.

سابقه تاریخی بیماری‌های همه گیر (اپیدمی)

□ شواهد گزارش شده در مطالعات مختلف نشان می‌دهد که بیماری‌های اپیدمی از طریق چندین کانال، از جمله بخش‌های بهداشت، حمل و نقل، کشاورزی و گردشگری، بر اقتصاد کشور تأثیر می‌گذارد. در عین حال، تجارت با سایر کشورها نیز تحت تأثیر قرار می‌گیرد، و در ارتباط متقابل اقتصادهای مدرن یک اپیدمی می‌تواند زنجیره‌های عرضه بین‌المللی را نیز درگیر کند.

□ اصلی‌ترین بیماری‌های همه گیر قرن بیستم به شرح جدول زیر است. از تجربه بیماری‌های همه گیر گذشته می‌توان اعلام نمود که قرنطینه‌ها و هراس بر فعالیتهای انسانی بر رشد اقتصادی تأثیر داشته است اما این اثر در فعالیتهای کشاورزی به طور مستقیم تأثیرگذارتر است. همه گیری شیوع یک بیماری عفونی، باعث ایجاد موج افزایش گرسنگی و سوءتغذیه خواهد شد. با پیشرفت بیماری، اوضاع بدتر شده و کشاورزان با کمبود نیروی کار در برداشت یا مشکل ارسال محصولات خود به بازار مواجه شدند.

نام	بازه زمانی به میلادی	نوع	مقدار مرگومیر	منبع
آنفلوآنزای اسپانیا	۱۹۱۸-۱۹۱۹	H1N1	بیش از ۵۰ میلیون	فارمر ۲۰۱۹
آنفلوآنزای آسیا	۱۹۵۷-۱۹۵۸	H2N2	۱،۱۵ میلیون	دو و همکاران ۲۰۰۹
آنفلوآنزای هنگ‌کنگ	۱۹۶۸-۱۹۷۰	H3N2	۱ میلیون	وانگ شیگ ۲۰۱۷
ایدز	۱۹۸۱-هم‌اکنون	ویروس	۳۲ میلیون	سازمان بهداشت جهانی ۲۰۲۰b
کووید-۱۹	۲۰۱۹-هم‌اکنون	ویروس	۸۲۸ هزار	سازمان بهداشت جهانی ۲۰۲۰c

همه‌گیرها تهدید هستند و کشوری موفق در مدیریت بیماری‌های همه‌گیر است که سیستم کشاورزی و غذایی خود را تاب‌آور نماید.

□ اپیدمی فقط در کشور شیوع بیماری تأثیرگذار نیست. یک مطالعه ارتباط بین شیوع ابولا در منطقه غرب آفریقا در سال ۲۰۱۴ در خصوص صادرات ایالات متحده به آن منطقه و همچنین مشاغل مرتبط با صادرات در ایالات متحده، ۲۰۰۵-۲۰۱۶ را بررسی کرد. در این تحقیق بررسی شده که آیا شیوع اپیدمی در کشورهای غیر همسایه می‌تواند از طریق تجارت جهانی بر کشورهای بی تأثیر تأثیر بگذارد؟ این مطالعه تخمین می‌زند که سال انتقال اوج، سال ۲۰۱۴، این اپیدمی منجر به کاهش نسبی ۱۰۰۸ میلیارد دلار در صادرات کالاهای ایالات متحده به کشورهای مبتلا به ابولا شود، در حالی که برآورد می‌شود زیان در مشاغل مرتبط با صادرات ایالات متحده در سال ۲۰۱۴ به ۱۲۰۰ و در ۲۰۱۵ به ۱۱۰۰۰ وارد شده است.

□ یک مقاله اخیر تخمین زده است که ارزش کل خسارات (درآمد از دست رفته - از طریق کاهش در اندازه نیروی کار و بهره‌وری) که در اثر یک بیماری همه‌گیر جهانی آنفلوانزا ایجاد شده است (مانند همه‌گیری سال ۱۹۱۸)، می‌تواند به حدود ۵۰۰ میلیارد دلار در سال برسد، یعنی حدود ۰.۶٪ از درآمد جهانی.

□ در سیرالئون بیش از ۱۲۰،۰۰۰ نفر در اثر بیماری ابولا در ناامنی غذایی هستند و تعداد آنها تا مارس ۲۰۱۵ به ۲۸۰،۰۰۰ نفر می‌رسد. عدم امنیت غذایی یک مشکل قابل توجه است. ۲.۲ میلیارد دلار تولید ناخالص داخلی در گینه، لیبیا و سیرالئون در سال ۲۰۱۵ از دست رفت، و ابولا نه تنها ثبات اقتصاد کلان بلکه امنیت غذایی، توسعه سرمایه انسانی و رشد بخش خصوصی را مورد تهدید قرار داد.

□ با توجه به اینکه حدود ۶۰٪ از بیماری‌های عفونی در حال ظهور در سطح جهان گزارش شده از بیماری مشترک انسان و مشترک هستند (یعنی بیماری‌های طبیعی منتقل شده بین افراد و حیوانات)، شیوع ویروس ممکن است هزینه‌های قابل توجهی را برای بخش کشاورزی و تجارت یک کشور به همراه دارد. از این رو انگیزه بخش کشاورزی برای سرمایه‌گذاری در پیشگیری از بیماری‌های عفونی به دلیل اهمیت در تولید ناخالص داخلی بالاست و سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های بهداشتی حیوانات در اولویت قرار دارد.

پیامدهای شیوع ویروس کووید-۱۹ بر بخش کشاورزی و روستایی

بر اساس تجربیات و مطالعات جهانی عمده‌ترین پیامدهایی که به دنبال شیوع ویروس کرونا بخش کشاورزی و روستایی را متاثر می‌سازد عبارتست از:

۱- ممنوعیت صادرات محصولات کشاورزی و غذایی است. الزام به رعایت استانداردها و پروتکل‌های بهداشتی که در صورت عدم رعایت تعداد کشورهای ممنوع کننده و زمان ممنوعیت طولانی می‌شود (از دست دادن بازارهای صادراتی و سهم از بازار جهانی و برگشت اعتماد به بازار و مصرف کننده بسیار هزینه بر و زمان بر است).

۲- کسب و کارهای مرتبط با بخش کشاورزی که به صورت مستقیم و غیر مستقیم بر بخش کشاورزی تاثیر دارند **با تعطیلی یا رکود مواجه** شده‌اند (جدول داده-ستانده). رستورانها و کسب و کارهای تامین غذا و اغذیه، هتل‌ها و از این قبیل که تامین مواد اولیه غذایی آنها از بخش کشاورزی است با کاهش سطح فعالیت، تقاضای آنان برای محصولات بخش کشاورزی کم می‌شود که در کوتاه مدت و میان مدت اثر منفی بر بخش دارد. ایجاد کسب و کار جدید و یا رونق مجدد آن هزینه بر است.

۳- کمبود نیروی کار و افزایش هزینه دستمزد که می تواند باعث:

- ☐ افزایش قیمت تمام شده محصول و کاهش رقابت پذیری شود .
- ☐ ایجاد اختلال در تولید و عرضه محصولات کاربر شود .

۴- کاهش دسترسی به نهاده‌های تولید و محصول تولید شده به دلیل محدودیت‌های حمل و نقل و اقدامات قرنطینه‌ای می تواند باعث:

- ☐ توقف و کاهش ظرفیت‌های تولیدی
- ☐ موجود نبودن محصول در محل فروش

☐ افزایش پتانسیل "ضایعات پس از برداشت" و هدررفت غذا

۵- تعطیل شدن بازارهای کشاورزان، جلوگیری از فروش مستقیم کالاهای کشاورزان خرده پا به مصرف کنندگان، منجر به از دست دادن درآمد، از بین رفتن فرآورده‌های فاسدشدنی و ذخیره محصولات فسادناپذیر می‌شود.

۶- نیاز به تامین مالی برای تولید که به دلیل کاهش فروش و درآمد و کاهش قدرت خرید اتفاق می‌افتد.

۷- تورم و گرانی محصولات کشاورزی و غذایی می‌تواند
تهدیدی برای امنیت غذایی و سلامتی مردم باشد. افزایش
قیمت به چند دلیل ممکن است اتفاق بیفتد:

- ☐ تغییر الگوی رژیم غذایی و الگوی مصرف خانوار
- ☐ رفتارهای سوجویانه و انحصار گرایانه عوامل فروش
- ☐ افزایش تقاضای احتیاطی خانوار
- ☐ محدودیت‌های حمل و نقل و اقدامات قرنطینه‌ای
- ☐ کاهش واردات مواد غذایی
- ☐ کاهش عرضه

۸- کاهش قیمت برخی محصولات کشاورزی می‌تواند
تهدیدی برای پایداری تولید باشد. کاهش قیمت ممکن
است به چند دلیل اتفاق بیفتد:

۹- کشاورزان کوچک و متوسط مقیاس با توجه به آسیب پذیر بودن آنان در شرایط معمول و در شرایط بحرانی شیوع ویروس احتمال می‌رود پیامدهای نامطلوبی به شرح ذیل اتفاق بیفتد:

(۱) تهدید معیشت و درآمد بهره‌برداران و افزایش انگیزه مهاجرت از روستا به مناطق دیگر

(۲) افزایش تعداد فقرای روستایی و وخیم شدن شاخص رفاهی

(۳) افزایش سوء تغذیه و ناامنی غذایی

(۴) افزایش انگیزه فروش زمین و شکل‌گیری سفته بازی زمین

(۵) افزایش احتمال تغییر کاربری زمین

(۶) احتمال تامین سوخت از جنگل و تخریب جنگل

(۷) احتمال افزایش چرای دام در مرتع و تخریب مراتع

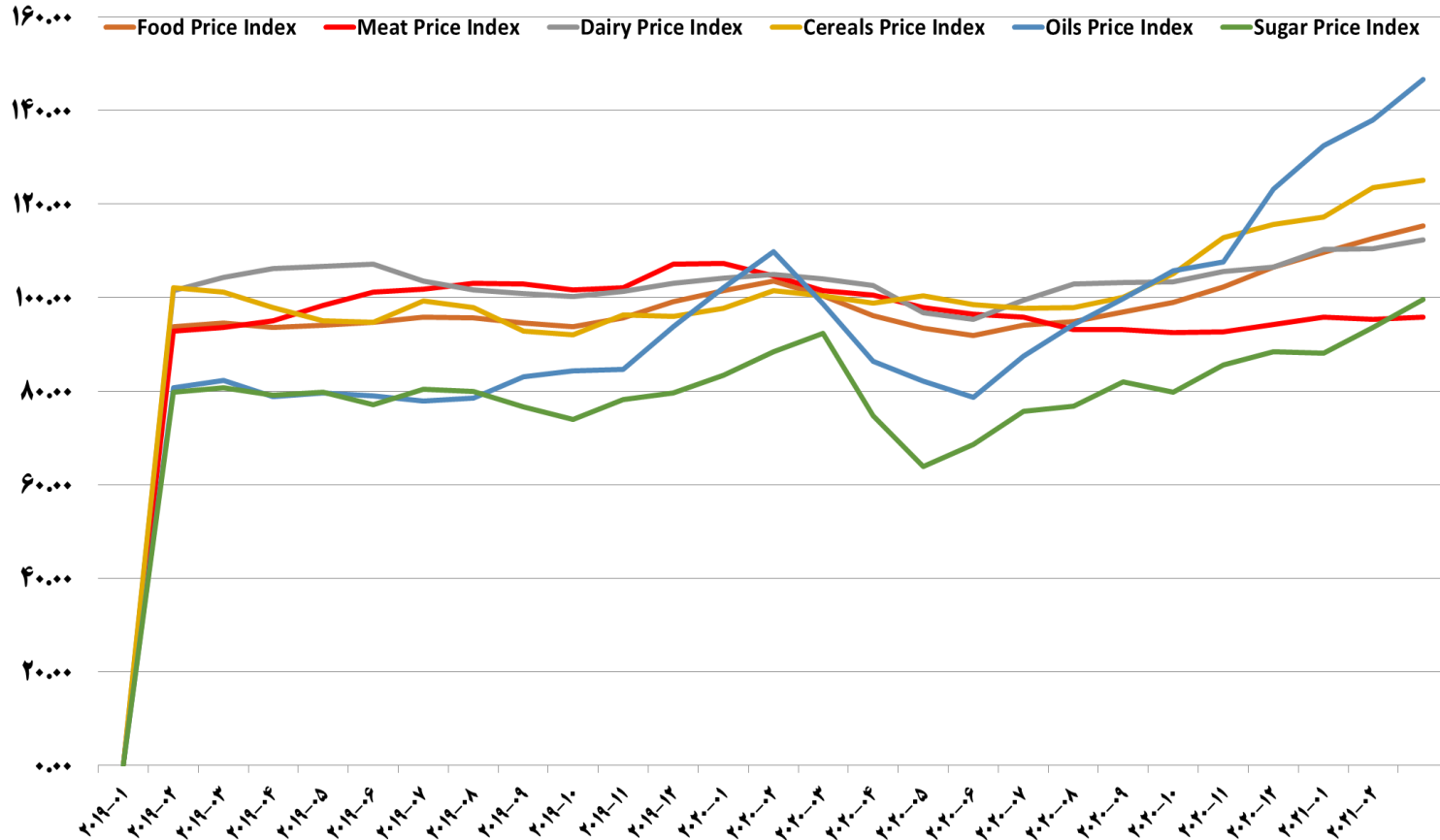

۱۰- کاهش گردشگری روستایی و کشاورزی و طبیعی (داخلی و خارجی) که
درآمدی برای بخش روستایی و کشاورزان به همراه دارد یکی دیگر از
پیامدهای منفی برای بخش کشاورزی و روستایی است. **بیکاری حاصل از**
کاهش فعالیتهای اقتصادی و کاهش سطح درآمدی در سطح روستا، توان
مقابله آنان با شرایط بحرانی را کاهش داده و آسیب پذیرتر می نماید .

۱۱- در خصوص کشاورزان و روستاییان که فاقد بیمه اجتماعی هستند و ممکن
است بر اثر ابتلا به این بیماری جان خودشان را از دست بدهند، بازماندگان
آنان برای امرار معاش و تامین معیشت با مشکل روبرو می شوند. این موضوع
در خصوص از کار افتادگی هم صادق است .

۱۲- محرومیت از حمایت‌های اجتماعی برای کشاورزان و روستاییان که به دلیل
در دسترس نبودن روستا و یا پرهزینه و پرخطر بودن رفتن به روستا برای
دولت و نهادهای غیر دولتی (سمن‌ها) اتفاق می افتد.

شاخص قیمت غذا در جهان و روند آن در دوران کووید-۱۹

شاخص قیمت
غذا بعد از شیوع
ویروس کووید-
۱۹ ابتدا کاهشی
و بعد از آن روند
افزایشی یافته
است. برای
گوشت روند
کاهشی و غلات
و شکر افزایشی
دیده می‌شود.

در چه شرایطی
بودیم که
همه‌گیری
کرونا اتفاق
افتاد

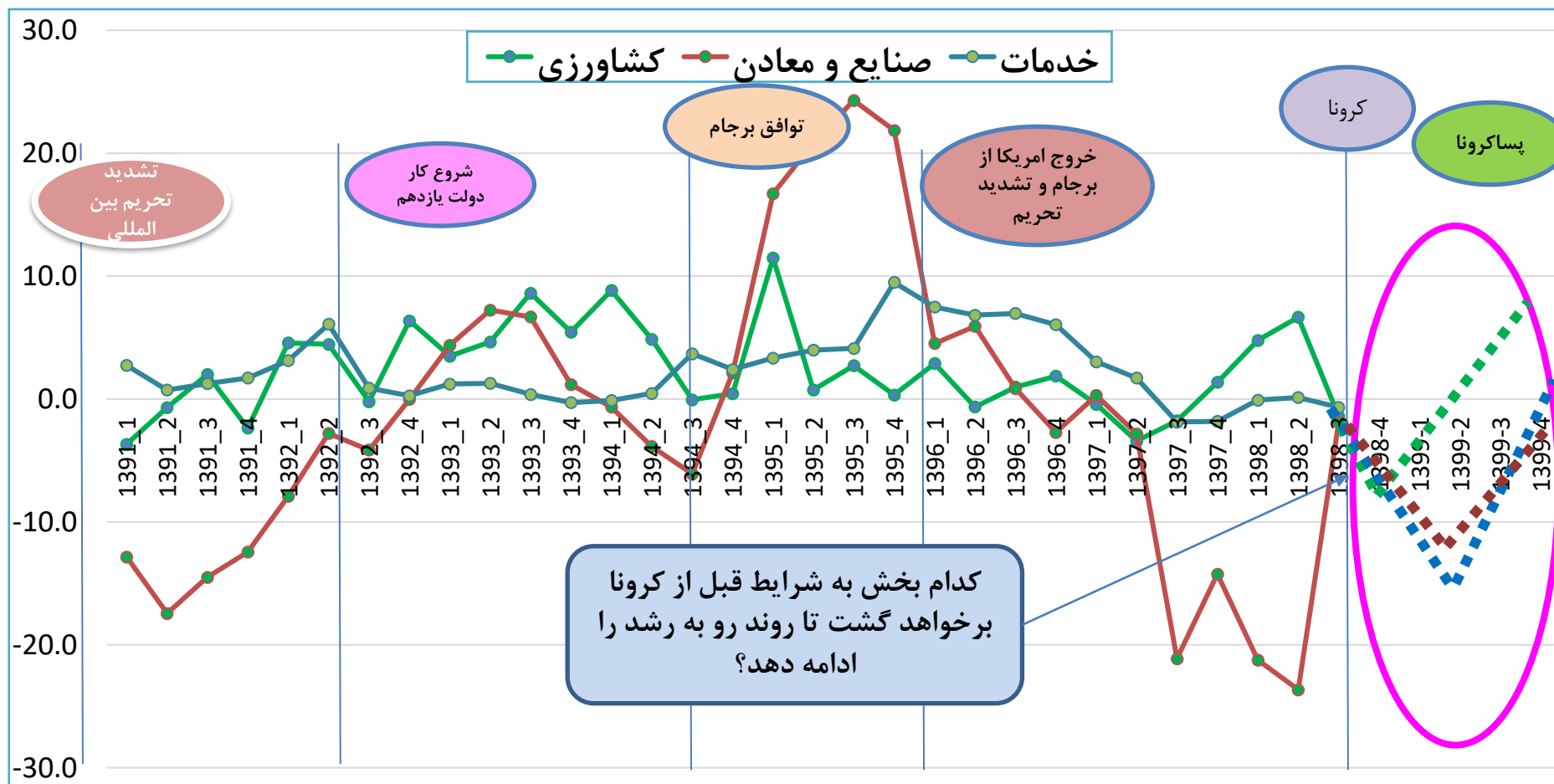
در
ایران؟

شیوع کووید-۱۹ در کشور ما در شرایطی بود که طی سالیان گذشته و حال حاضر با وقایع اقتصادی و سیاسی گوناگونی روبرو بوده است که مهمترین آنها عبارتند از:

- ❑ تحریم اسفند ۱۳۸۷ تا برجام (سال ۹۴)
- ❑ هدفمندی یارانه‌ها از ۲۸ آذر ۱۳۸۹
- ❑ شوک ارزی سال ۹۱ (۹۲ درصد افزایش)
- ❑ دوره برجام از تصویب برجام (۲۹/۴/۹۴) تا خروج آمریکا از برجام (۱۸/۲/۹۷)
- ❑ شوک ارزی سال ۱۳۹۷ : از ابتدای سال در فروردین ماه با رشد ۸ درصدی شروع شد تا در مرداد ماه ۲۶ درصد افزایش داشته است. تلاطم‌های ارزی بعد از آن تا کنون وجود داشته به طوری که در تیرماه ۱۳۹۹ در حدود ۲۰ درصد و مهر ماه ۱۳۹۹ در حدود ۲۳ درصد افزایش قیمت داشته است.
- ❑ اعلام خروج آمریکا از برجام در ۱۳ اردیبهشت ۱۳۹۷ و اعلام برنامه اعمال تحریم‌های یک‌جانبه آمریکا علیه ایران در دو مقطع ۱۵ مرداد ۱۳۹۷ و ۱۳ آبان ۱۳۹۷.
- ❑ نااطمینانی و شکل‌گیری انتظارات تورمی
- ❑ نابسامانی بازارهای اقتصادی (ارز، مسکن، طلا، بورس)

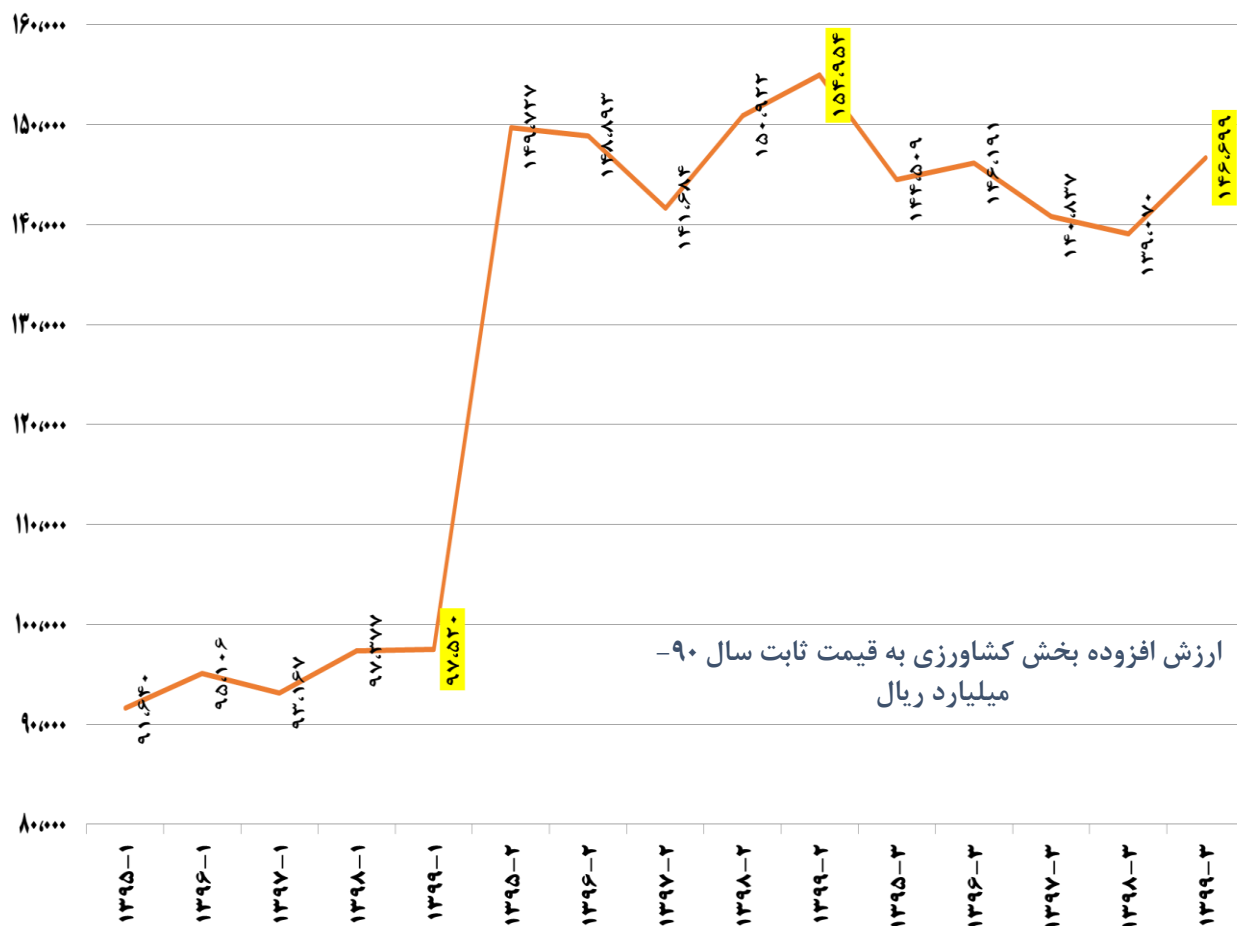
شوک‌های متفاوت وارد شده به اقتصاد ایران قبل از شیوع کووید-۱۹ باعث اثرگذاری بر بخش کشاورزی همانند قیمت محصول و نهاده، تجارت، تولید، کیفیت و بهداشت غذا بوده و از طرف دیگر زمان کوتاه درگیری کشور با ویروس کووید-۱۹، جداسازی اثر کووید-۱۹ را از سایر عوامل دشوار نموده است. از طرف دیگر کمبود آمار و اطلاعات اجازه برآورد مدل‌های سیستمی و شبیه سازی پیامدهای شوک وارده به اقتصاد کشاورزی را نمی‌دهد.

رشد ارزش افزوده فصلی بخش‌های اصلی کشور از سال ۱۳۹۱ تا کنون

ارزش افزوده بخش کشاورزی

ارزش افزوده بخش کشاورزی به قیمت ثابت سال ۹۰ -
میلیارد ریال

درصد تغییرات ارزش افزوده بخش کشاورزی به قیمت ثابت سال ۹۰: هر سال نسبت به سال قبل				
۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	میانگین دوره ۹۶ تا ۹۸
۱/۵۰	-۳/۴۴	۲/۸۳	-۱۴/۶۰	۰/۳۰

درصد تغییرات ارزش افزوده بخش کشاورزی به قیمت ثابت سال ۹۰: مقایسه فصل ها				
پاییز ۹۹ نسبت به پاییز ۹۸	تابستان ۹۹ نسبت به تابستان ۹۸	بهار ۹۹ نسبت به بهار ۹۸	پاییز ۹۹ نسبت به پاییز ۹۸	پاییز ۹۹ نسبت به بهار ۹۷
۵/۵	۲/۷	۰/۱	۸۳/۲	۵۷/۵

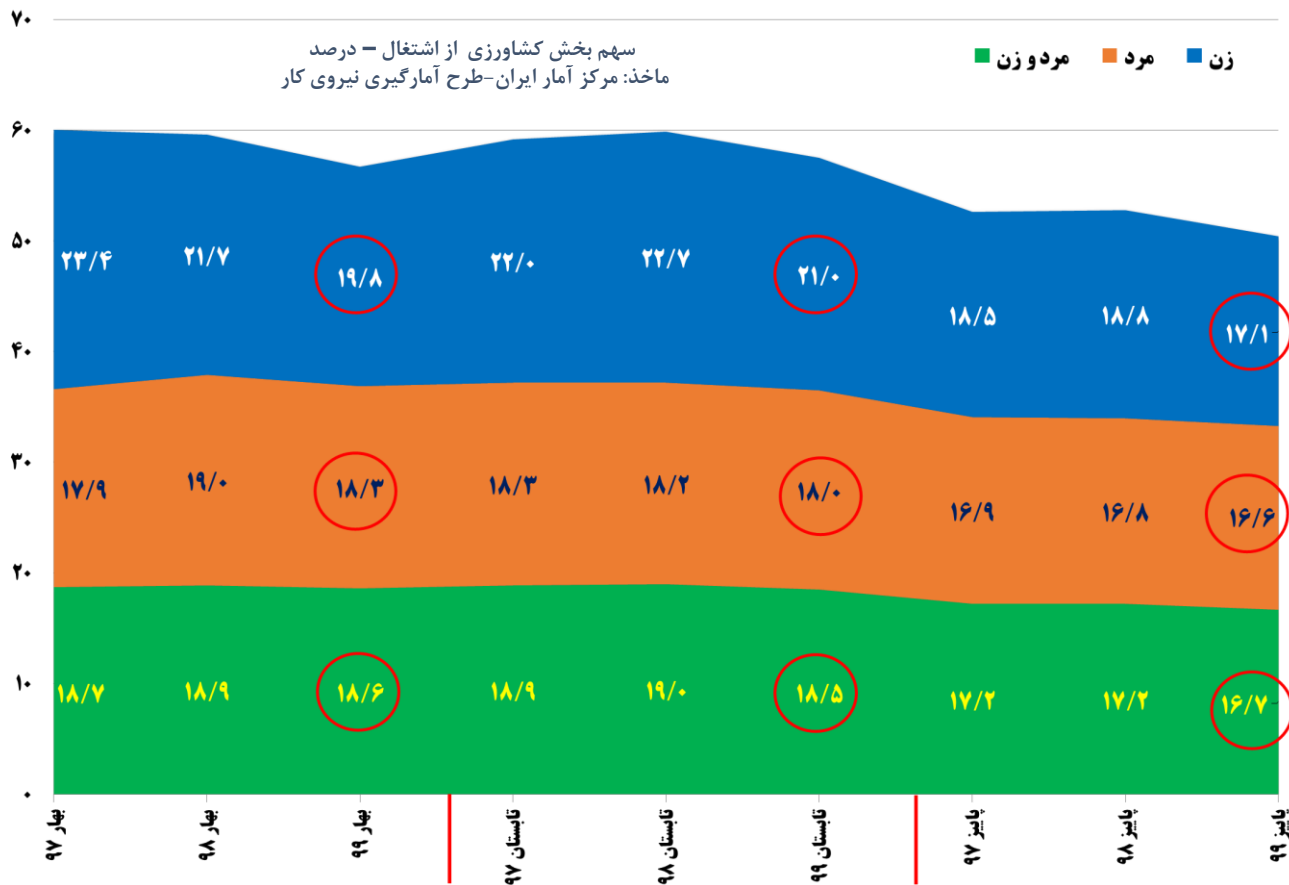
ماخذ: مرکز آمار ایران، حسابهای ملی

در فصل بهار ۹۹ نسبت به مدت مشابه سال قبل رشد کمی بوده اما در بقیه فصول رشد بالایی تجربه شده است. سال ۱۳۹۹ رقم ۶۸۲۵۹ میلیارد ریال در فصل زمستان را بایستی به دست آورد تا ارزش افزوده برابر سال ۹۸ باشد.

اشتغال بخش کشاورزی

سهم بخش کشاورزی از اشتغال - درصد
ماخذ: مرکز آمار ایران - طرح آمارگیری نیروی کار

زن مرد مرد و زن

کاهش اشتغال در بخش کشاورزی
در فصول سال ۱۳۹۹ نسبت به مدت
مشابه سال قبل .

نکته :

- ۱- اشتغال زنان با کاهش آشکاری در فصل پاییز و تابستان روبرو بوده و الگوی فصلی تغییر کرده است .
- ۲- برای مردان در فصل بهار کاهش آشکار اشتغال و تغییر الگوی فصلی مشاهده می شود .

کاهش نیروی کار در بخش کشاورزی و مشکل دسترسی به نیروی کار و افزایش دستمزدها و به دنبال آن افزایش قیمت تمام شده غذا

قیمت برخی اقلام غذایی

محصول	درصد تغییرات هر سال نسبت به سال قبل		
	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹
برنج ایرانی درجه یک	۱۲/۶	۵۱/۱	۲۹/۱
برنج خارجی درجه یک	۴۱/۲	۱۰/۱	۱۰۴/۳
گوشت مرغ	۴۰/۵	۲۵/۵	۴۱/۵
گوشت گوساله	۵۰/۳	۵۵/۵	۸/۰
گوشت گوسفند	۵۲/۱	۶۰/۵	۱۲/۴
تخم مرغ	۴۴/۱	-۱/۰	۷۲/۸
سیب درختی	۵۷/۱	۲۲/۷	۵۰/۴
موز	۱۰۰/۹	۳۳/۷	۷۸/۳
شکر	۲۱/۶	۵۹/۲	۴۱/۸
روغن	۲۴/۵	۲۵/۸	۲۶/۶
سیب زمینی	۳۲/۷	۱۰۵/۱	-۹/۱
گوجه فرنگی	۴۵/۴	۴۷/۸	۱۴/۵
پیاز	۲/۶	۱۱۷/۵	۳/۵
خیار	۵۱/۵	۳۷/۸	۴۴/۲
عدس	۱/۵	۲۲/۰	۱۳۵/۸
لوبیا چیتی	۱۰/۲	۲۷/۲	۷۴/۹

روند گذشته نشان می‌دهد که از سال ۱۳۹۷ (تحریم و شوک ارزی) تا کنون روند افزایشی اقلام خوراکی مورد بررسی بوده است. در سال ۱۳۹۹ با شیوع کووید-۱۹ نسبت به مدت مشابه سال قبل برخی اقلام به شدت افزایش قیمت داشته همانند برنج خارجی، عدس، لوبیا، تخم مرغ، گوشت مرغ. برخی اقلام به دلیل کاهش نداشتن افزایش قیمت در بازار و کاهش تقاضا، افزایش قیمت کمتری داشته‌اند همانند گوشت قرمز. به عبارتی موجود بودن برخی اقلام غذایی (دسترسی فیزیکی) در بازار به دلیل کاهش تقاضا به سبب قیمت بالای کالا و کاهش قدرت خرید واقعی خانوار است.

افزایش قیمت مواد غذایی و به دنبال آن کاهش میزان مصرف

درصد تغییرات قیمت برخی مواد غذایی در بازار - درصد
ماخذ: مرکز آمار ایران - قیمت برخی اقلام خوراکی

قیمت برخی اقلام غذایی

ارقام تومان

محصول	قیمت آنی و تغییرات آن نسبت به قیمت بهمن ۹۸			قیمت شاخص و تغییرات آن نسبت به قبل از کووید-۱۹		
	قیمت آنی	میزان تغییرات	درصد تغییرات	قیمت	میزان تغییرات	درصد تغییرات
برنج ایرانی درجه یک	۲۴۲۲۱	۹۱۹	۳/۹	۳۴۴۶۲	۱۲۵۲۵	۵۷/۱
برنج خارجی درجه یک	۱۰۶۸۰	۱۱۳۰	۱۱/۸	۲۳۹۷۶	۱۴۸۸۵	۱۶۳/۷
گوشت مرغ	۱۱۸۵۹	-۷۶۴	-۶/۱	۲۷۳۲۹	۱۴۱۱۳	۱۰۶/۸
گوشت گوساله	۸۲۹۸۹	۴۲۲۶	۵/۴	۱۱۱۴۷۰	۲۴۱۰۲	۲۷/۶
گوشت گوسفند	۹۶۸۲۳	۸۴۳۲	۹/۵	۱۲۲۹۱۵	۲۶۴۷۳	۲۷/۴
تخم مرغ	۱۱۰۸۹	۴۹۹	۴/۷	۲۳۳۲۹	۱۳۹۱۰	۱۴۷/۷
سیب درختی	۹۳۸۲	۲۱۸۴	۳۰/۳	۱۴۹۰۴	۶۳۸۳	۷۴/۹
موز	۱۸۲۸۶	۳۰۹۹	۲۰/۴	۴۴۵۴۲	۳۱۲۶۶	۲۳۵/۵
شکر	۷۰۹۰	۱۰۸۳	۱۸/۰	۱۱۵۰۳	۵۲۱۲	۸۲/۸
روغن	۸۷۲۰	۸۵	۱/۰	۱۴۴۸۹	۶۱۵۲	۷۳/۸
سیب زمینی	۵۲۶۲	۱۰۰۴	۲۳/۶	۷۷۹۳	۲۸۰۳	۵۶/۲
گوجه فرنگی	۵۴۶۰	-۱۲۹۲	-۱۹/۱	۱۲۲۶۶	۶۸۵۲	۱۲۶/۶
پیاز	۷۲۲۹	-۳۰	-۰/۴	۱۱۰۸۷	۶۱۶۰	۱۲۵/۰
خیار	۵۰۶۷	-۹۱	-۱/۸	۱۵۳۵۵	۱۰۰۸۶	۱۹۱/۴
عدس	۱۵۶۰۷	۴۳۲۳	۳۸/۳	۲۹۰۶۹	۱۹۰۱۴	۱۸۹/۱
لوبیا چیتی	۲۰۹۴۹	۳۴۹۰	۲۰/۰	۳۴۷۰۴	۱۸۳۷۶	۱۱۲/۵

قیمت آنی میانگین اسفند ۹۸
تا اردیبهشت ۹۹
قیمت شاخص بیشترین قیمت
ماه طی دوره

۱- قیمت برخی مواد غذایی طی
دوره آنی (بعد کووید) نسبت به
بهمن ۹۸ (قبل از کووید) به
شدت افزایش قیمت داشته
است. مانند عدس، سیب زمینی،
موز، سیب و برنج. بر حسب
محصول میزان اثرگذاری
متفاوت است.

۲- طی دوره بررسی بیشترین
قیمت ثبت شده برای اقلام
غذایی مورد بررسی در سال
۱۳۹۹ و بهمن ماه اتفاق افتاده
است. در شرایط تحریم، کووید-
۱۹، تورم شدید و کاهش ارزش
پول ملی.

قیمت برخی اقلام غذایی

محصول	بهمن ۹۹		فروردین ۹۹		خرداد ۹۹	
	میزان اختلاف	درصد اختلاف	میزان اختلاف	درصد اختلاف	میزان اختلاف	درصد اختلاف
برنج ایرانی درجه یک	۹۶۶۷	۳۳/۰	۸۰۰۰	۴۰/۰	۸۶۶۷	۴۰/۶
برنج خارجی درجه یک	۶۹۳۸	۳۱/۳	۸۳۲۳	۱۰۰/۳	۹۳۷۸	۸۹/۵
گوشت مرغ	۴۵۶۲	۲۲/۴	۴۴۵۷	۴۳/۳	۲۹۴۴	۲۵/۳
گوشت گوساله	۳۶۰۷۹	۳۹/۸	۱۶۹۸۱	۲۳/۵	۲۲۱۳۰	۳۱/۷
گوشت گوسفند	۴۰۴۰۷	۴۱/۸	۳۰۵۱۱	۳۸/۴	۳۰۸۱۵	۳۸/۱
تخم مرغ	۹۵۲۱	۵۳/۰	۳۵۷۶	۳۸/۴	۴۲۹۹	۴۹/۳
سیب درختی	۳۹۳۹	۲۹/۹	۳۳۱۱	۴۴/۳	۸۶۳۴	۹۴/۶
موز	۲۹۹۲۴	۱۱۵/۵	۷۱۲۸	۴۴/۰	۴۶۳۰	۲۶/۸
شکر	۲۳۶۸	۲۳/۱	۲۵۳۴	۴۲/۶	۲۷۴۹	۴۳/۲
روغن	۱۲۴۳۶	۱۱۲/۳	۱۹۸۹	۲۴/۸	۲۳۳۷	۲۸/۹
سیب زمینی	۲۲۳۷	۴۹/۳	۲۱۰۹	۴۲/۸	۲۴۷۴	۷۸/۸
گوچه فرنگی	۲۷۰۰	۴۷/۲	۲۹۴۷	۶۱/۰	۱۸۴۷	۵۴/۶
پیاز	۲۸۸۰	۶۲/۱	۳۳۵۵	۴۶/۸	۱۸۹۲	۶۵/۲
خیار	۵۲۶۰	۴۲/۰	۲۸۱۰	۶۰/۹	۲۷۴۹	۶۷/۷
عدس	۸۹۱۹	۳۵/۴	۶۷۲۶	۶۶/۳	۸۳۴۰	۵۰/۷
لوبیا چیتی	۱۰۰۳۴	۳۴/۷	۷۴۵۲	۴۸/۰	۱۱۵۲۶	۶۰/۷

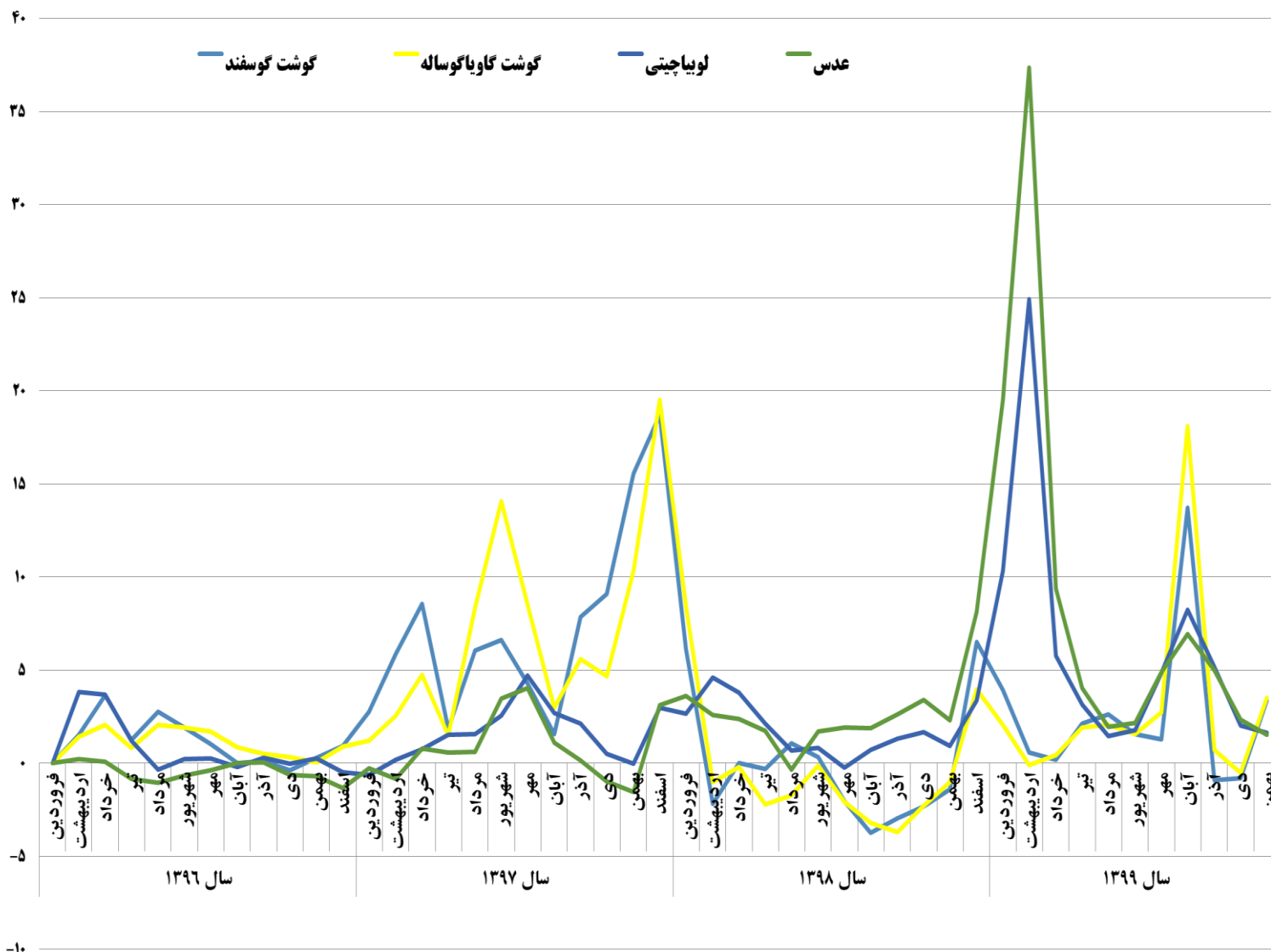
درصد اختلاف قیمت مواد خوراکی بین حداکثر و حداقل قیمت در استانهای کشور - ارقام تومان - درصد

نکته قابل تامل :

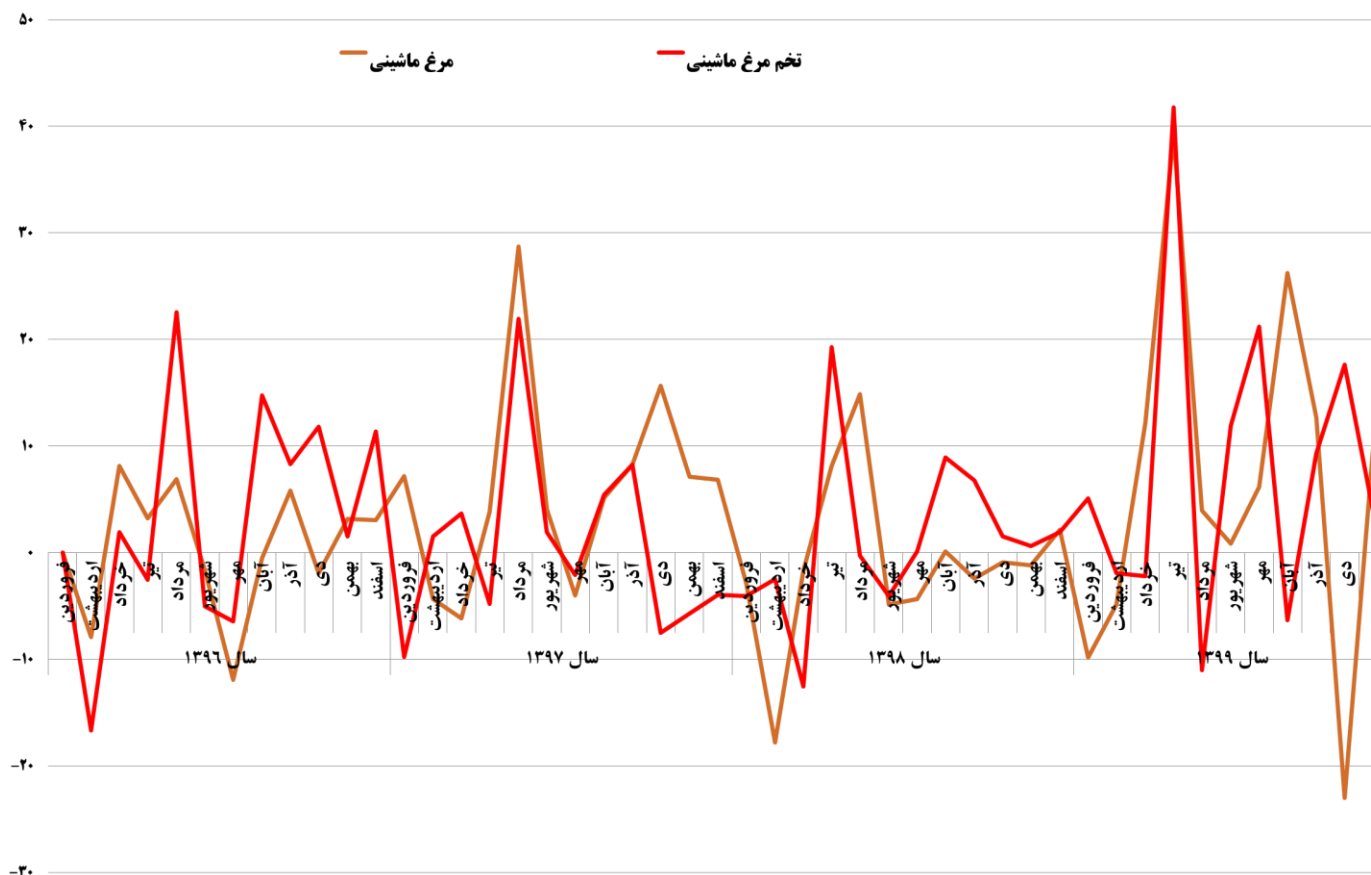
علاوه بر افزایش قیمت غذا در سال ۱۳۹۹ مشاهده می‌شود که اختلاف قیمت بین حداقل و حداکثر قیمت در استانها کشور در ابتدای شیوع کووید-۱۹ بیشتر و با گذشت زمان کاهش یافته است. به عبارتی علاوه بر وجود افزایش قیمت **بی‌عدالتی قیمت غذا** در استانهای کشور به شدت ملاحظه می‌شود به طوری که به عنوان نمونه برای برنج ایرانی ۹۶۶۷ تومان برای هر کیلو اختلاف قیمت بین حداقل و حداکثر قیمت برنج در استانهای کشور ملاحظه می‌شود .

درصد تغییرات قیمت حبوبات و گوشت

ارتباط مستقیمی
بین قیمت گوشت
و حبوبات دیده
می‌شود (جانشرینی)

درصد تغییرات قیمت گوشت مرغ و تخم مرغ

ارتباط مستقیمی بین
قیمت مرغ و تخم مرغ
دیده می شود و در
پاییز و زمستان ۹۹
رابطه معکوس دیده
می شود.

قیمت سرمرزعه (فروش در مناطق روستایی)

محصول	درصد تغییرات هر سال نسبت به سال قبل		پاییز ۹۹ نسبت به پاییز ۹۸		تابستان ۹۹ نسبت به تابستان ۹۸		بهار ۹۹ نسبت به بهار ۹۸	
	۱۳۹۷	۱۳۹۸	میزان تغییرات	درصد تغییرات	میزان تغییرات	درصد تغییرات	میزان تغییرات	درصد تغییرات
برنج	۱۵/۱	۵۱/۳	۴۷۸۶۴	۲۷/۱۰				
شلتوک	۲۲/۰	۳۱/۸	۴۲۸۲۰	۶۷/۱۹	۳۰۳۰۱	۴۷/۴		
سیب درختی	۱۲۳/۴	-۱۲/۸	۲۰۹۱۶	۷۸/۵۵	۲۲۲۲۷	۸۴/۶	۲۰۸۰۵	۳۴/۴
موز	۵۰/۴	۶۸/۳			۴۵۱۶	۹/۲	۱۳۳۱۵	۳۱/۵
خرما	۳۵/۹	۱۵۳/۷			۴۵۸۱	۵/۰	۸۵۷۸۱	۵۲/۴
سیب زمینی	۸۴/۰	۹۰/۳	۳۴۰۷	۱۹/۹۲	-۱۵۸۳۱	-۵۰/۶	-۱۷۹۶۶	-۴۹/۷
گوجه فرنگی	۱۸۰/۹	-۸/۰	۶۴۸۸	۴۸/۶۱	۱۹۸۶	۲۱/۷	-۸۲۶۴	-۳۷/۲
پیاز	۱۵/۲	۱۰۴/۴	۱۶۹۴۷	۱۱۴/۱۹	۴۳۲۰	۳۸/۲	-۱۵۸۰۰	-۴۲/۵
خیار	۹۶/۸	-۲/۳	۲۰۱۵۰	۸۵/۲۶	۲۷۰۷۶	۱۲۲/۱	۱۷۳۱	۸/۰
عدس	-۰/۹	۱۶/۸			۸۸۷۷۳	۱۵۳/۷	۵۹۲۷۳	۱۰۶/۷
لوبیا چیتی	۱۵/۰	۱۵/۵	۱۳۱۰۵۵	۱۲۸/۳۰	۷۳۲۹۶	۶۴/۰	۴۶۰۴۵	۶۶/۵
لوبیا قرمز	۳۲/۵	۲۳/۸	۱۰۴۱۲۶	۱۲۲/۶۰	۸۹۱۵۳	۱۰۳/۱	۴۴۵۰۳	۶۰/۵
نخود	۲/۰	۱۰/۶			۳۸۸۵۳	۶۶/۲	۲۷۳۹	۴/۰
بز و بزغاله پرواری	۸۵/۲	۴۳/۸			-۴۰۱۰	-۱/۰	-۸۸۶۶	-۲/۲
گاو کمتر از دو سال پرواری	۷۵/۰	۳۷/۲	۵۴۲۲۸	۱۷/۳۵	-۱۰۳۱۶	-۳/۲	-۶۷۴۲۷	-۱۸/۵
گوسفند و بره پرواری	۴۸/۰	۷۲/۳	۷۱۴۲۸	۱۹/۰۲	-۱۷۵۵۴	-۴/۱	-۳۵۶۰۴	-۸/۳

قیمت فروش محصولات در مناطق روستایی (قیمت سرمرزعه) - ارقام ریال - درصد، مرکز آمار ایران،
قیمت فروش محصولات در مناطق روستایی کشور

به دلیل تورم، افزایش هزینه تولید اتفاق افتاده و قیمت فروش در مناطق روستایی در پاییز ۹۹ نسبت به پاییز سال ۹۸ افزایش داشته است. افزایش قیمت تمام شده به افزایش قیمت بازار منجر خواهد شد.

نکته قابل تامل: حاشیه قیمت بازار تفاوت بین قیمت بازار و قیمت سرمرزعه است. به عنوان نمونه برای سیب درختی در پاییز سال ۹۹ در حدود ۴۲ درصد قیمت بازار بیشتر از قیمت سرمرزعه است که سهم توزیع و فروش و هزینه‌های آن در قیمت بازار را نشان می‌دهد. کاهش قیمت بازار و ثبات نسبی آن به کاهش قیمت تمام شده و کاهش هزینه‌های توزیع و فروش وابسته است.

هزینه تولید بخش کشاورزی

افزایش هزینه تولید بخش کشاورزی و به تبع آن افزایش قیمت تمام شده که منجر به افزایش قیمت برای مصرف کننده غذا می شود .
در فصول سال ۱۳۹۹ نسبت به سال قبل افزایش هزینه تولید اتفاق افتاده و این افزایش در پاییز بیشتر از فصول دیگر بوده است.

درصد تغییرات هر سال نسبت به سال قبل		ارقام: دستمزد روزانه یک کارگر
۱۳۹۸	۱۳۹۷	
۵۲/۹۲	۶/۸۰	کارگر میوه چین (مرد)
۴۲/۱۰	۵/۰۹	کارگر میوه چین (زن)
۳۰/۷۰	۲۴/۷۸	دروگر غلات (مرد)
۳۱/۲۸	۱۲/۷۲	کارگر وجین کار و تنک کار (مرد)
۲۶/۰۱	۱۱/۸۴	کارگر وجین کار و تنک کار (زن)
۷۵/۴۹	-۱۹/۴۵	کارگر نهر کش و مرزبند (مرد)

مقایسه فصول		شخم با تراکتور (زمین های آبی)	شخم با تراکتور (زمین های آبی)	شخم با تراکتور (زمین های آبی)	شخم با تراکتور (زمین های آبی)
پاییز ۹۹ نسبت به پاییز ۹۸		۶۴/۳	۶۲/۳	۶۲/۳	۱۰۵/۱
تابستان ۹۹ نسبت به تابستان ۹۸		۳۳/۸	۴۶/۱	۱۶/۲	۱۸/۸
بهار ۹۹ نسبت به بهار ۹۸		۳۶/۷	۴۵/۸	۴۴/۶	۴۴/۹
مقایسه فصول		کارگر میوه چین (مرد)	کارگر میوه چین (زن)	کارگر وجین کار و تنک کار (مرد)	کارگر وجین کار و تنک کار (زن)
پاییز ۹۹ نسبت به پاییز ۹۸		۶۶/۴	۶۴/۹	۴۲/۸	۴۰/۸
تابستان ۹۹ نسبت به تابستان ۹۸		۴۵/۵	۷۰/۷	۶۲/۷	۲۳/۵
بهار ۹۹ نسبت به بهار ۹۸		۵۸/۱	۱۰۸/۴	۴۳/۱	۳۴/۳
مقایسه فصول		ذرت داخلی	ذرت خارجی	جوداخلی	جوخارجی
پاییز ۹۹ نسبت به پاییز ۹۸		۷۵/۶	۱۰۱/۹	۶۴/۹	۷۹/۶
تابستان ۹۹ نسبت به تابستان ۹۸		۳۰/۸	۵۵/۰	۱۷/۴	۲۷/۳
بهار ۹۹ نسبت به بهار ۹۸		۲۱/۷	۳۱/۰	۵/۵	۰/۴

درصد تغییرات هر سال نسبت به سال قبل		ارقام: هزینه یک هکتار
۱۳۹۸	۱۳۹۷	
۳۷/۲۸	-۲۳/۰۸	شخم با تراکتور (زمین های آبی)
۳۱/۸۵	۲۰/۲۸	شخم با تراکتور (زمین های آبی)
۴۰/۴۹	-۱۰/۳۸	دیسک با تراکتور (زمین های آبی)
۸/۸۸	۱۳/۱۹	دیسک با تراکتور (زمین های آبی)

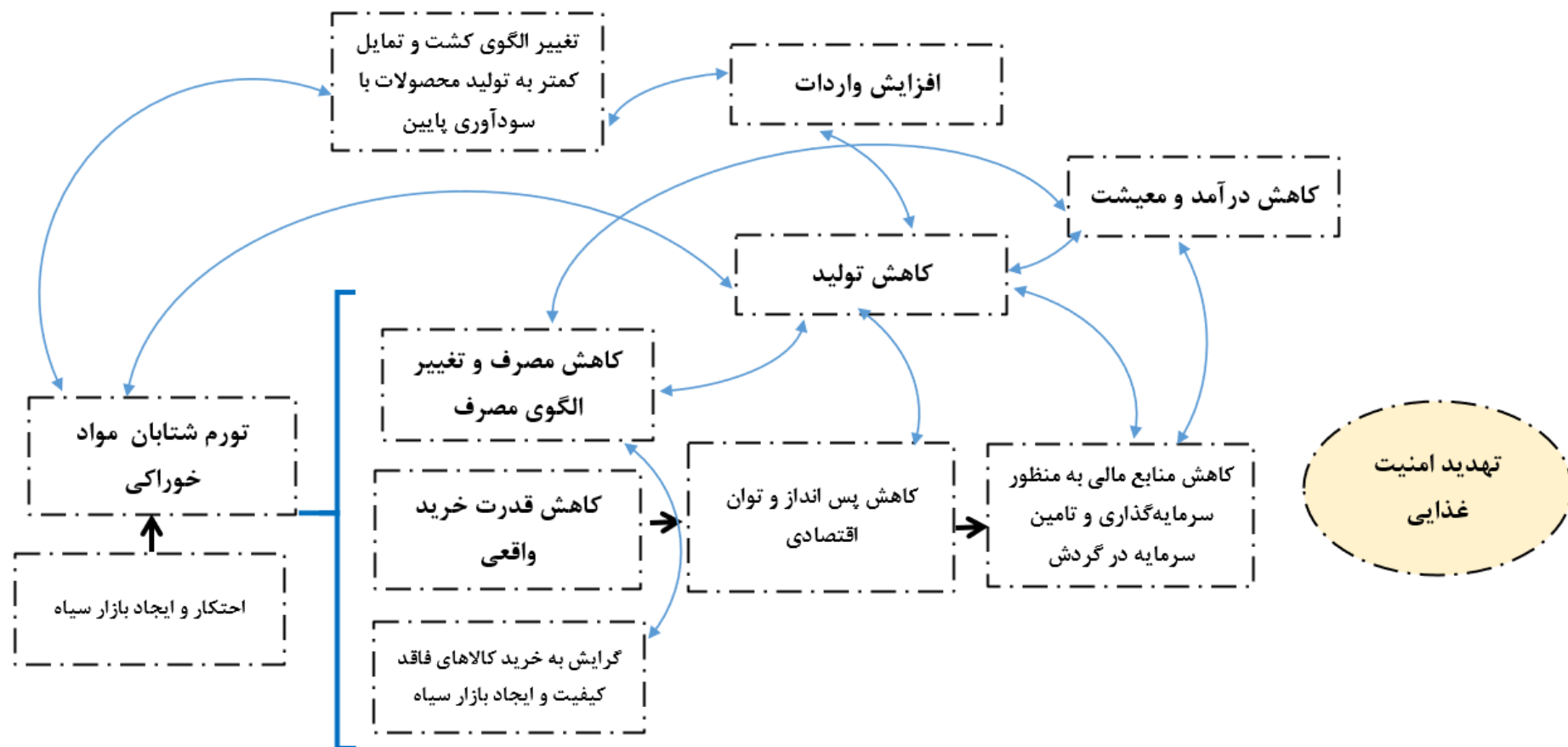
درصد تغییرات هر سال نسبت به سال قبل		ارقام: کیلو- ریال
۱۳۹۸	۱۳۹۷	
۳۷/۶	۳۳/۱	ذرت داخلی
۵۵/۷	۳۰/۳	ذرت خارجی
۲۳/۹	۳۸/۳	جوداخلی
۳۱/۱	۲۸/۶	جوخارجی

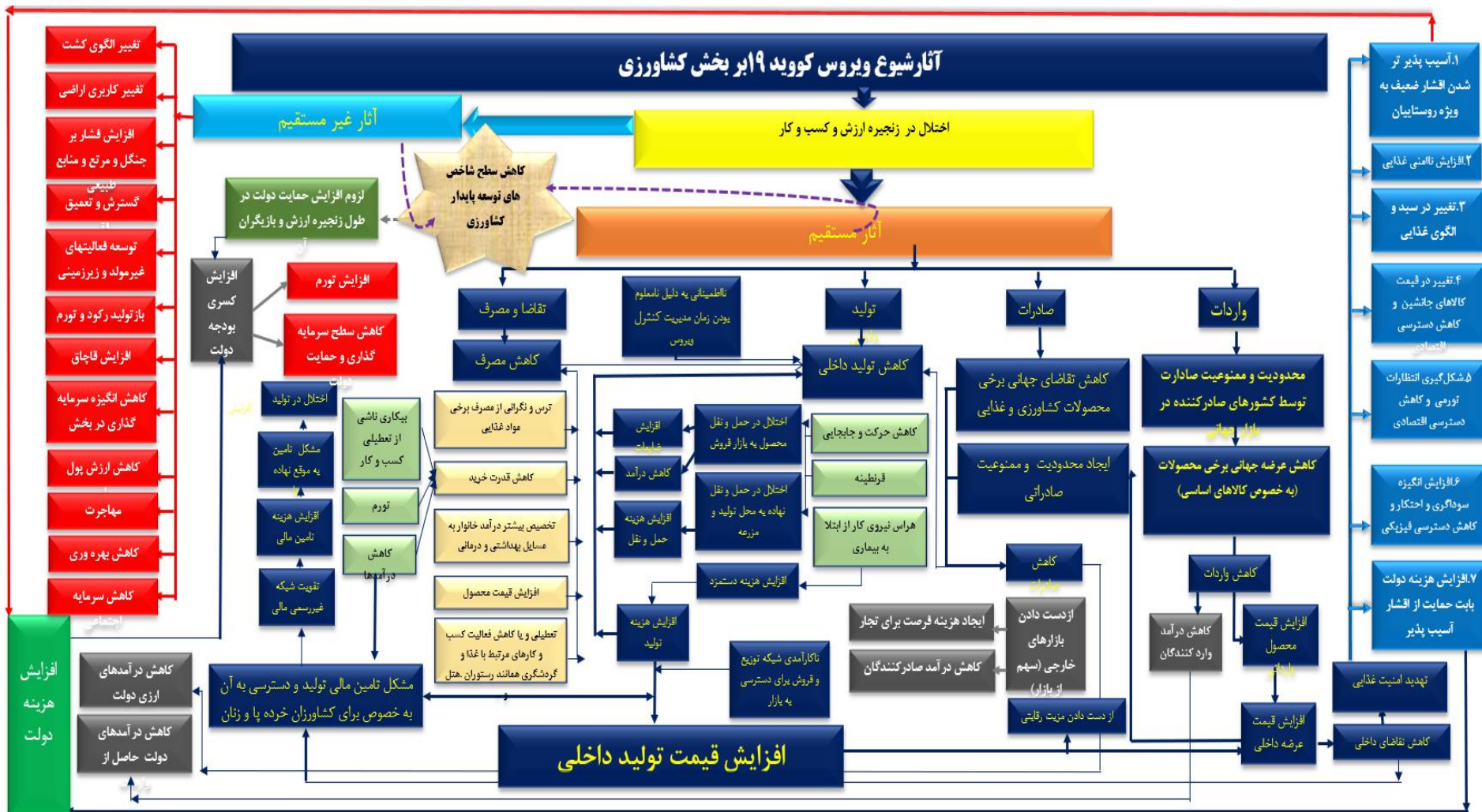

خلاصه پیامدهای کووید-۱۹ بر بخش کشاورزی و غذایی ایران

- ۱- افزایش هزینه دستمزد و کارگری
- ۲- کاهش تقاضا برای برخی محصولات فسادپذیر
- ۳- توقف پرواز در حمل و نقل هوایی (اروپای شمالی) و کاهش صادرات و کاهش فروش
- ۴- محدودیت در ارائه خدمات گمرکی (تخلیه و بارگیری، بسته بندی مجدد) در شرایط قرنطینه و محدودیت تردد
- ۵- به علت شایعات ناشی تاثیر مصرف برخی مواد غذایی برای بهبود بیماری کرونا و ایجاد مصونیت از بیماری تقاضا برای خرید این دو محصول در ابتدای بیماری کرونا افزایش یافت و در ادامه با اثبات غیرعلمی بودن و افزایش آگاهی قیمت و تقاضای مصرف این محصولات کاهش یافت.
- ۶- افزایش قیمت مواد غذایی
- ۷- افزایش تورم مواد خوراکی
- ۸- نوسانات در واردات و صادرات
- ۹- افزایش قیمت نهاده‌ها به خصوص نهاده‌های وارداتی و دسترسی کمتر به نهاده‌های با استاندارد و کیفیت بالا
- ۱۰- کاهش مصرف کود و سموم که می تواند هم تهدید باشد هم فرصت
- ۱۱- افزایش قیمت خدمات، تعمیرات و قیمت لوازم و تجهیزات بخش کشاورزی و غذا
- ۱۲- دسترسی دشوارتر کشاورزان به بازارها (تامین نهاده و فروش محصولات)
- ۱۳- کاهش استفاده از دارو و خدمات پزشکی و بهداشتی در تولید غذا
- ۱۴- اعمال سیاستهای تجاری محدود کننده واردات یا ممنوعیت به دلیل تنظیم بازار در شرایط تورمی
- ۱۵- سرکوب قیمت "غذا"

خلاصه پیامدهای کووید-۱۹ بر بخش کشاورزی و غذایی ایران

تجارب جهانی برای مدیریت چالش‌های بوجود آمده چه بوده است؟

- طرح‌های خرید و تدارکات دولتی محصولات کشاورزی از کشاورزان کوچک انجام می‌پذیرد تا ذخایر احتیاطی افزایش یا ایجاد شود. این طرح برای کالاهای فاسدشدنی کاربرد دارد.
- با توجه به اهمیت وعده‌های غذایی مدرسه برای درآمد کشاورزان و تغذیه دانش‌آموزان، طرح "وعده‌های غذایی در خانه" جایگزین شده است.
- اعطای کمک‌های بلاعوض به کشاورزان فقیر که درآمد خود را از دست داده‌اند در کنار کمک‌های مالی برای شروع مجدد تولید در نظر گرفته شده است.
- تخصیص کمک‌های مالی برای سرمایه در گردش برای شروع مجدد چرخه تولید
- تخفیف (در) کارمزد عملیات و خدمات بانکی و تمدید تاریخ باز پرداخت وام

- امکان تاخیر موقت در پرداخت سهم بیمه تأمین اجتماعی برای بنگاه‌ها
- حمایت از توسعه فروش اینترنتی و استارت‌آپ‌ها (روشهای فروش جدید)
- حمایت از سبد غذایی خانوار و تأمین آن به منظور تأمین امنیت غذایی و تقاضا برای غذا
- اعمال معافیت مالیاتی برای کسب و کارهای مرتبط با بخش کشاورزی و روستایی
- تخفیف مالیاتی برای خرید محلی و تقویت اقتصاد محلی
- فراهم سازی شبکه مطمئن برای تقویت بهره وری
- کاهش هدررفت محصول پس از برداشت و اصلاح و بهبود موجودی غذا در طول زنجیره ارزش

- حذف محدودیتهای ایجاد شده بازرگانی داخلی در طول زنجیره ارزش به منظور برقراری ارتباط کشاورزان خرده‌پا با بازار
- رسیدگی به نیازهای اساسی انرژی کشاورزان خرده‌پا و روستائیان
- اجرای اقدامات موثر برای بهبود حمل و نقل داخلی و حمل و نقل با کشتی
- تامین مالی شرکت‌های توزیع کننده بخش کشاورزی
- اجرای اقدامات برای گسترش اشتغال روستایی و درآمد کشاورزان و از سرگیری تولید در روستاهای کوچک و کسب و کارهای متوسط و خرد روستایی و نوآوری روستایی
- حمایت از ذخیره‌سازی و نگهداری از محصولات کشاورزی (همانند پرداخت هزینه برق، پرداخت ۳۰ درصد ریسک فروش و...)
- تقویت صندوق‌های مالی و بیمه‌ای

- ایجاد پایگاه بزرگ داده به منظور دستیابی به داده‌ها و نظارت بر اطلاعات جزئی درخصوص حرکت و گردش تدریجی محصولات کشاورزی در سراسر کشور و به دنبال آن در اسرع وقت برقراری ارتباط مجدد میان عناصر اصلی سیستم زنجیره عرضه محصولات کشاورزی به منظور بهبود ظرفیت مقابله با خطر در زنجیره‌های عرضه محصولات کشاورزی سنتی و افزایش کارایی گردش محصولات.
- حمایت از بنگاه‌های کشاورزی به منظور پوشش بهره وام و رهن و وثیقه
- اقدامات لازم برای کاهش تأثیر ویروس در فصل کشت بهار
- کاهش تعرفه واردات و محدودیت‌های دیگر وارداتی به منظور عرضه مطمئن غذا
- کاهش محدودیت‌های صادراتی
- اقداماتی موثر برای تضمین استانداردهای بهداشتی قابل قبول در تولید مواد غذایی

- حمایت از بخش کشاورزی:
- ایتالیا: ۱۰۰ میلیون یورو برای حمایت از بنگاه‌های کشاورزی مربوط به زراعت ، شیلات و آبی پروری برای پوشش بهره وام و رهن اختصاص داده شده است.
- دولت تایوان طرح کمک و ترمیم به ارزش ۲ میلیارد دلار را برای اقتصاد صادرات محور که از شیوع ویروس کرونا تاثیر پذیرفتند را تصویب کرده است.
- دولت تایلند برای کاهش اثرات شیوع ویروس ، ۴۰۰ میلیارد بات (پول ملی کشور تایلند) را در قالب بسته اقتصادی تصویب کرد که از مزایای آن ۲۲ درصد از جمعیت بهره‌مند می‌شوند، به طوری که ۵۰ هزار روستا ، ۷.۲ میلیون خانوار کشاورزی و ۳ میلیون شرکت‌های کوچک و متوسط مقیاس (۹۹ درصد کل شرکت‌های تجاری) را در سراسر کشور تامین مالی نموده است.

حمایت از زنجیره ارزش و عرضه و بازیگران آن با رویکرد حکمرانی خوب است .

توصیه‌های سیاستی کوتاه مدت و بلند مدت

آنی و کوتاه کوتاه مدت

- ۱- ادامه تامین مواد اولیه و نهاده‌های تولیدی بخش کشاورزی و غذا با ارز ۴۲۰۰ تومانی به منظور جلوگیری از افزایش قیمت تمام شده با سیستم نظارت و کنترل کارآمد با مشارکت سازمانهای غیردولتی، رصد و پایش و شفافیت اطلاعات
- ۲- حمایت از گسترش ابلکیشن‌های بازاریابی، توزیع و فروش و تجارت اینترنتی به منظور توزیع و فروش نهاده‌ها و محصولات تولیدکنندگان و تامین نیاز مصرف‌کننده با حداقل هزینه و بدون نیاز به حضور فیزیکی در بازار. ضرورت دارد نوع حمایت، میزان آن و شرایط تعلق به افراد و میزان مسوولیت و پاسخگویی آنان مشخص و تعیین شود.
- ۳- حمایت از سبد غذایی خانوارهای آسیب‌پذیر شهری، روستایی و کشاورز تعیین نوع اقلام و میزان آن در سبد غذایی خانوار و فهرست خانوارهای مشمول این بسته حمایتی مشخص شود و بانک اطلاعاتی آن بر حسب کد ملی خانوار تهیه و اطلاعات شفاف در اختیار برنامه‌ریزان و سیاستگذاران قرار گیرد.
- ۴- استهمال و بخشودگی وام خانوارهای آسیب‌پذیر روستایی و کشاورز این بخشودگی می‌تواند شامل اقساط آن در دوره شیوع ویروس کرونا و پس از آن تا زمان رونق تولید باشد. فهرست خانوارهای مشمول و میزان و دروه بخشودگی از قبل تعیین و بانک اطلاعاتی آن بر حسب کد ملی خانوار تهیه و اطلاعات شفاف در اختیار برنامه‌ریزان و سیاستگذاران قرار گیرد.
- ۵- برقراری فرصت و امکان پرداخت حق بیمه محصولات کشاورزی و حق بیمه اجتماعی در زمان اتمام بحران ویروس کووید-۱۹

- ۶- ایجاد ارتباط و تعاملات سازنده و کارآمد با کشورهای منطقه به منظور تامین غذا و اتخاذ سیاستهای مناسب برای تاب آوری سیستم غذایی

آنی و کوتاه کوتاه مدت

۷- حمایت اجتماعی از بازماندگان کشاورزان و روستاییانی که جان خود را بابت ویروس کرونا از دست داده و فاقد بیمه تامین اجتماعی بوده‌اند.

۸- تهیه بسته حمایتی از کسب و کارهای کشاورزی و روستایی کوچک و متوسط مقیاس به منظور تامین سرمایه در گردش آنان و ایجاد شتاب‌دهنده‌هایی که تاب‌آوری اقتصادی و پایداری تولید آنان را تقویت نماید. همانند اعطای وام برای تامین نهاده‌های کشاورزی، کاهش هزینه‌های بازاریابی و فروش، سرمایه‌گذاری در فناوری، بیمه و ...

۹- تقویت و افزایش ذخایر استراتژیک کالاها و مواد غذایی و مدیریت ذخایر حسب زمان و تقاضا

۱۰- بازنگری در سیاستهای تجاری بخش کشاورزی و تعیین بسته سیاستهای متناسب با شرایط موجود بر حسب محصول به منظور پایداری صادرات و تامین نیازهای وارداتی

۱۱- ارائه سیاستهای مناسب به منظور حفظ تولید و جلوگیری از تغییر الگوی کشت به دلیل سودآور نبودن تولید

۱۲- حمایت از سرمایه‌گذاری در زیرساختهای تولید و بازار محصولات کشاورزی و غذا مانند انبارهای ذخیره سازی مدرن با حفظ کمیت و سلامت غذا، توسعه تجارت الکترونیکی، توسعه صنایع فرآوری و تبدیل محصولات کشاورزی خام و ...

۱۳- ایجاد "پایگاه تامین نیروی کار کشوری" به منظور تامین نیروی کار بخش کشاورزی و غذا در سراسر کشور و اعزام نیروی کار به مناطق مورد نیاز

آنی و کوتاه کوتاه مدت

۱- اعمال نظارت و کنترل بیشتر بر فرآیند تهیه غذا (خصوصاً مواد خام) بر اساس استانداردهای بهداشتی و غذای سالم و ارائه گزارشات آن به منظور اطمینان نظاره‌گران خارجی از سلامت غذا به منظور کاهش تهدید صادرات مواد غذایی و خام بخش کشاورزی توسط تمامی نهادهای نظارتی و کنترلی

۲- برگزاری دوره‌های آموزشی و ترویجی برای فعالان اقتصادی بخش کشاورزی و تولیدات روستایی (زنجیره ارزش و عرضه) به منظور رعایت موازین بهداشتی در فرآیند کار به منظور امنیت سلامت غذا و فرد

۳- تهیه برنامه‌های تلوزیونی، رسانه‌ای، کلیپ و ویدئو مخصوص تلفن همراه و ... برای کشاورزان و تولیدکننده غذا به منظور رعایت موازین بهداشتی (در کار و محل زندگی و روستا) به منظور کاهش انتشار ویروس کرونا و برقراری امنیت روحی و روانی

بلند مدت

- ۱- برآورد خسارات ناشی از شیوع ویروس کرونا بر فعالین بخش کشاورزی و روستایی به منظور جبران هزینه‌ها با ابزارهای حمایت منطقه‌ای و هوشمند با رویکرد افزایش بهره‌روی و ایجاد ارزش افزوده
- ۲- تدوین بسته‌های حمایتی کارآمد از غذا به منظور تقویت توان اقتصادی فعالیتهای بخش کشاورزی و غذایی آسیب دیده از بحران شیوع ویروس کرونا
- ۳- مطالعه، آسیب‌شناسی و تدوین الگو و سیستم مدیریت پیشگیری، هشدار و بحران هوشمند در بخش کشاورزی و غذایی با توجه به تجارب گذشته به منظور آمادگی برای مقابله با هر بحران و کاهش آسیب و ضرر و زیان
- ۴- تلاش در جهت ساماندهی و قانون‌مداری زنجیره ارزش و توانمندسازی آنان برای مقابله با بحران‌ها و مخاطرات پیش رو
- ۵- ایجاد پایگاه اطلاعاتی اقتصادی و اجتماعی روزآمد بازیگران زنجیره ارزش غذا به منظور کنترل، نظارت و پایش وضعیت موجود و چشم‌انداز آینده

نیروهای پیشران بخش کشاورزی و غذا

- ❖ توسعه‌ی صنایع فرآوری کشاورزی
- ❖ توسعه‌ی صادرات محصولات کشاورزی
- ❖ توسعه تجارت الکترونیک و استارت آپها و روشهای فروش محصولات کشاورزی بدون واسطه
- ❖ ساماندهی و ارتقای زنجیره ارزش محصولات کشاورزی و غذایی
- ❖ توسعه گیاهان دارویی و فرآوری آنها (اسانس ، عرقیات ، خشک شده و)
- ❖ توسعه صنایع بسته بندی دوست دار طبیعت
- ❖ توسعه محصولات ارگانیک و سالم
- ❖ توسعه اشتغال جدید در بخش کشاورزی و غذا به خصوص در بخش بازاریابی - فروش - تجارت و به کارگیری نیروهای با تجربه دانشی

با سپاس از توجه شما

